

ÖSTERSUNDS
KOMMUN

Handläggare:
Anne Sörensson

YTTRANDE

1

2017-04-11

Dnr 260-2017

Miljö- och energidepartementet
103 33 Stockholm

Betänkandet SOU 2017:02 – Energikommisionens betänkande kraftsamling för framtidens energi

(dnr M2017/00026/Ee)

Energikommisionens uppdrag har enligt direktivet varit att ta fram underlag för en bred överenskommelse om energipolitiken med särskilt fokus på förhållandena för elförsörjningen efter år 2025-2030. Utgångspunkten för förslagen har varit att Sverige år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären och år 2040 ha 100 % förnybar energiproduktion.

Yttrande

Östersunds kommun ställer sig generellt positiv till Energikommisionens förslag och bedömningar för att möta framtida utmaningar inom energisystemet. Förslaget bedöms också underlätta för att kommunens mål om att bli fossilbränslefri och energieffektiv ska uppnås.

Värme och transporter

En brist i utredningen är att mål för värme och transporter saknas. Energisystemet består av både el, värme och transporter. Om målen - inga nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären - ska nås år 2045 behövs mål även för värme och transporter.

Effektivare energianvändning

Målet 50 % effektivare energianvändning jämfört med 2005 tillstyrks.

Sektorsstrategier för energieffektivisering

Energikommisionen föreslår att Energimyndigheten får i uppdrag att tillsammans med olika branscher formulera sektorsstrategier för energieffektivisering. Förslaget tillstyrks. Det är dock viktigt att kommunerna är delaktiga vid framtagandet av strategierna, för att undvika att det blir branschisolerade och suboptimerade strategier. Energianvändningen bör ses i sitt geografiska sammanhang och lokal samverkan inom och mellan olika energibärare bör utnyttjas för att nå optimal effektivisering.

Se kommunerna som en resurs

Kommunerna behöver ses som en viktigare resurs i arbetet eftersom de redan bedriver och har stora möjligheter att bidra till arbetet att nå ett effektivt och fossilfritt energisystem. I Östersund finns t ex Jämtkraft som har en viktig roll i omställningen och redan har ställt om till en i hög grad fossilfri el- och värmeproduktion. Många kommuner producerar värme och el och har möjlighet att effektivisera sina bostadsbestånd och lokaler. Kommunerna har klimat- och energirådgivare och bedriver energitillsyn. Kommunerna bidrar också till att göra transportsystemet mer hållbart med satsningar på fossilfri kollektivtrafik och laddinfrastruktur för elbilar.

Östersunds kommun fick tidigare energieffektiviseringsstöd och vill framhålla stödet som ett bra sätt att nå resultat. Kommunerna upphandlar för stora summor varje år och där finns också en stor potential till energieffektivisering. Mer stöd för utveckling av Upphandlingsmyndighetens miljökriterier och teknikupphandlingar efterlyses. Det är också viktigt att kommuner kan få statligt innovationsstöd för sitt utvecklingsarbete.

Elcertifikat

Förslaget om att förlänga elcertifikatsystemet till år 2030 samt att utöka det med 18 TWh nya elcertifikat är positivt. Förslaget bör dock genomföras på ett balanserat sätt så att priserna på elcertifikaten inte blir så låga att investeringar motverkas.

Förenklingar och anpassningar av befintliga regelverk mm

Miljö- och samhällsnämnden ser positivt på förslaget om att utreda hur förenklingar och anpassningar kan ske av befintliga regelverk och skattelagstiftning för att underlätta för nya produkter och tjänster inom energieffektivisering, energilagring och småskalig försäljning av el till olika ändamål samt elektrifieringen av transportsektorn. Det är bra om regelöversynen och hinderröjningen även beaktar lagstiftningen för parkering (från 1957!) för att stimulera elfordon och därmed en omställning av fordonsflottan.

Det finns även oklarheter i lagstiftningen när det gäller installation av laddinfrastruktur på allmän platsmark, Det saknas också krav vid nybyggnation av bostäder att förbereda för eller installera laddinfrastruktur. Det sistnämnda förslaget bör snarast implementeras eftersom det pågår en omfattande byggnationsverksamhet i landet och att ha en laddplats hemma är en av de viktigaste pusselbitarna för att få elfordonsutveckling. Elfordon är upp till fyra gånger mer energieffektiva än fossildrivna fordon och miljö- och samhällsnämnden delar Energikommisionens ståndpunkt om att Sverige behöver ett mer transportsnålt samhälle där transporterna används smartare och med mer resurseffektiva fordon och att övergången till förnybara energislag samt elektrifiering av hela transportsektorn därför måste på-

skyndas. Omställningen kommer också att bidra till minskade luftföroreningar och buller.

Det är viktigt att beakta att förändringar av regelverk och skattelagstiftning görs på sådant sätt att fjärrvärmens konkurrenskraft kan upprätthållas.

Det är också viktigt att staten säkerställer att villkoren blir så likvärdiga som möjligt när det gäller skatter och stöd för småskalig energiproduktion till olika boende- och upplåtelseformer. Det finns exempelvis ett stöd för energilagring att söka för privatpersoner, men detta stöd kommer i dagsläget inte boende i hyresrätter tillgodo. Det är dock mycket positivt att stor vikt läggs vid utökade möjligheter för enskilda medborgare att vara en del av energisystemet och bidra till den pågående omställningen.

Boverkets byggregler

Förslaget om att se över Boverkets byggregler och att förändra systemgränsen till använd energi snarare än levererad energi tillstyrks. Detta förslag kan stimulera till minskad uppvärmning med el och en konkurrenskraftig fjärrvärmesektor. Med systemgräns använd energi utgår energikraven utifrån hur mycket energi som byggnaden faktiskt använder och inte hur mycket energi som köps in. Det ställer krav på att byggnader blir energieffektiva på riktigt.

Styr elintensiv industri dit den gör mest samhällsnytta

Slutligen vill Östersunds kommun poängtera att det är viktigt att styra elintensiv industri dit den gör bäst samhällsekonomisk nytta. Kommissionen gör bedömningen att överföringskapaciteten inom Sverige ska öka. Den bedömningen bygger på att elproduktionen i norra Sverige ökar samtidigt som elanvändningen i södra Sverige ökar, d v s att det flaskhalsproblem som omnämns på sid 131 håller på att förvärras. Kommissionen ser en utveckling med allt större tillväxt och ökad belastning i storstäderna samtidigt som man noterar motsatt trend i glesbygd.

Förslaget att överföringskapaciteten ska öka syns tydligt i Svenska Kraftnäts investeringsplan, där tiotals miljarder ska investeras i kraftledningar från norr till söder. Dessa investeringar kommer i förlängningen att finansieras av hela kollektivet elkonsumenter, vilka kommer drabbas av betydligt höjda nätavgifter. Kommissionen missar därmed en viktig möjlighet att förbättra energieffektiviteten, bidra till ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet samtidigt som Sverige har en gyllene chans att motverka flaskhalsproblemet;

På flera ställen i betänkandet nämns nya tillkommande elintensiva industrier, vilket kan vara exempelvis datacenter, batterifabriker eller vätgasproduktion. Ingenstans förs dock en diskussion om var sådana nya indu-

strier kommer att lokaliseras eller om det kan skapas incitament för att sådana verksamheter ska söka sig till de platser där de gör störst samhällsekonomisk nytta.

Östersunds kommun menar att störst nytta skapas om stora förbrukare kan etableras på platser där det finns stort överskott på förnyelsebar energi, d v s norr om flaskhalsen. På så vis minskas behovet av kraftledningar, där långa överföringar innebär betydande effektförluster och där även själva kraftledningsbyggena innebär både stora ekonomiska investeringar samt stora miljöingrepp eller besvärande intrång.

Större etableringar i norr skulle samtidigt skapa bättre regional tillväxt med nya arbetstillfällen som samtidigt bidrar till att motivera ytterligare utbyggnader av förnyelsebar energiproduktion, t ex vindparker. Industrietableringarna har också en bättre chans att växa sig riktigt stora i Norrland, medan den begränsade energitillgången i söder riskerar hindra både industrins och regionens utveckling

Sedan 1 januari 2017 har datacenter samma energiskattesats som el-intensiva industrier, d.v.s. 0,5 öre/kWh. Det innebär samtidigt att prisskillnaden (totala energikostnaden) mellan södra och norra Sverige blir marginell. Följaktligen har också under de senaste månaderna offentliggjorts flera stora datacenteretableringar söder om flaskhalsen. Sverige (och Europa) skulle kunna dra ännu bättre nytta av denna typ av etableringar ifall de kunde ske längre norrut.

ÖSTERSUNDS KOMMUN
Samhällsbyggnad

Lars Andersson
Förvaltningschef

Anne Sörensson
Klimatsamordnare